

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32,—,
polletno Din 16,—, četrt-
letno Din 9,—, inozemstvo
Din 64,—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela
stran Din 2000,—, pol stra-
ni Din 1000,—, četrt strani
Din 500,—, 1/8 strani Din 250,—,
1/16 str. Din 125,—. Mali oglasi
vsaka beseda Din 1.20.

Kako se godi Slovencem v Avstriji.

Nemški listi v obeh nemških državah, Nemčiji in Avstriji, mnogo in pogosto pišejo o bratih v tujini, o Nemcih v nenemških državah. Tudi slovenski listi morajo redno poročati o Slovencih, ki bivajo zunaj mej naše narodne države.

Koroška stoji v znamenju priprav na desetletnico plebiscita. V Celovcu so izvolili že celo vrsto odborov, ki imajo izvršiti priprave za kar moč slavnostno praznovanje omenjene desetletnice. Slavili pa bodo ta jubilej ne samo na Koroškem, marveč tudi v ostali Avstriji in v Nemčiji. Postavili bodo v namen te proslave tudi poseben spomenik. Imenovali ga bodo: »Kärntner Freiheitsdenkmal« (koroški spomenik svobode). Slovenci na Koroškem bi ga lahko imenovali: Spomenik sužnosti, ali: Spomenik obsodbe na narodno smrt. Zedinili so se v toliko, da bo stal ta spomenik v ozemlju Gosposvetskega polja. Mnogi so za to, da ga postavijo na gori Sv. Urha, ki se vzdiguje nad Krnskim gradom. Na vznožju št. Urške gore so nekoč v slovenskem jeziku ustoličevali novega vojvodo.

Zdaj naj bi ta spomenik pričal, da je nemštvo zmagovalo, da je Koroška na vse večne čase nemška dežela, nemški življenjski prostor, kakor jo imenujejo.

Ponemčevanje Koroške je v polnem teku. Ponemčujejo jo potom šole. Koroška utrakvistična šola je v resnici nemška šola. Slovenski otrok se v tej šoli ne sme in ne more naučiti slovenski brati in pisati. To tudi ni namen teh šol. Namen koroške šole je, da se slovenski otrok nauči nemški in da se ponemči.

Posebno žalostno je v župnijah, ki so jih zasedli nemški duhovniki. Silna škoda je, da so po izgubljenem plebiscitu premnogi kar nagloma zbežali iz Koroške. Neverjetno hitro napreduje ponemčevanje, kjer pomagajo germanizirati nemški duhovniki. Slovenski otrok se mora učiti verouk nemški — mora moliti in se spovedovati nemški. Pridiga, molitve, petje v cerkvi je nemško. V družinah se začenja nemško moliti. Slovenstvu je s tem zadan smrtni udarec. Vse to je do besede resnično, ne samo prazna fraza. Vzemimo n. pr.

Grabštajn. Ondi so se začeli sredi decembra 1918 boji za Koroško. Ondi so Nemci naše najprej napadli. Takrat smo storili usodne napake. Prej smo pravili: Slovenska zemlja Slovencem! potem pa se nismo dovolj pobrigali, da bi to zemljo hitro zasedli. Zasedli gor do vrha gore Sv. Urha, do vrh Magdalenske gore. Potem so nas Nemci prehiteli, napadli so, začeli so se boji, prišel je plebiscit. Z dnem, ko je bil določen plebiscit, je bila Koroška za nas izgubljena. — Danes je v Grabštajnu v cerkvi in v šoli vse nemško. Do pičice vse. Podobno pa se germanizira v cerkvi in v vsej bližnji in daljni celovski okolici.

Kdor je na Koroškem zaveden Slove-

nec, ga imajo za iredentista, za čuša (tako Nemci zaničljivo imenujejo Srbe in Hrvate), za Srba. Pred božičem j. l. so na Radišah hoteli prirediti igro. Bilo je prepovedano. Orožnik je imenoval nameravano prireditev: »Jugoslovansko propagando«. Javna uporaba slovenskega jezika na Koroškem danes že velja za jugoslovansko propagando. Slovenščina je dobra samo še za hišno uporabo.

Poleg vsega tega pa koroška narodno-napadalna organizacija (narodno-obrambena se ne more imenovati, ker je nemštvo na Koroškem na celi črti v ofenzivi) Heimatsbund še vabi nemške koloniste na Koroško. Tako so v zadnjih dveh letih Nemci iz Nemčije kupili 3861 orlov zemlje, od tega večino v slovenski Koroški. Tako prihaja, kakor pišejo nemški listi: »Sveža nemška kri na Koroško«.

Prelepa, nekdanja vsa slovenska Koroška, kaj se je zgodilo s tabo!

V NAŠI DRŽAVI.

Takozvani sofijski dogovor med našo državo in Bolgarijo je bil odobren dne 20. marca v bolgarskem parlamentu.

Umrli je v Zagrebu vodja istrskih Hrvatov dr. Matko Laginja v visoki starosti 78 let. Udejstvoval se je kot politik v dunajskem parlamentu in po prevratu v Beogradu. Pod vlado pokojnega Protiča je bil ban: Hrvatske, Slavonije in Medjimurja. Slava njegovemu spominu!

V DRUGIH DRŽAVAH.

Bolgarija bo onemogočila makedonstvojuče. Bolgarska vlada je začela zapirati po vseh obmejnih krajih člane organizacije makedonstvojučih. Da je treba to krvavo organizacijo razgnati ter iztrebiti, so oznanile Bolgariji: naša država, Francija, Anglija in Italija. Upati je, da bo tokrat storila bolgarska vlada v tem celo Evropo vznemirjajočem vprašanju konečni red.

Bivši diktator Španije Primo de Rivera je nenadoma umrl v Parizu, kamor je pribežal, ko se je moral umakniti iz vladnega prestola. Iz Pariza so

prepeljali truplo v Madrid in ga tamkaj pokopali svečano.

Londona razorožitvena posvečovanja so priromala na čisto mrtvo točko. Francoski zunanji minister Briand je zapustil v četrtek London z izjavo: »Nima smisla zame, da bi sedel v hotelu in gledal skozi okno, kako je vreme. Se bom vrnil, ko bo delo za mene.« Doslej še niso našli pravega ključa med Francijo ter Italijo, ker hočeta biti na morju enako močni.

Predsednik Hoover priporoča varčevanje. Predsednik Združenih držav Severne Amerike Hoover je preteklil pondeljek sklical k sebi 12 članov kongresa (parlament), katerim so poverjene zadeve zvezne blagajne, da se z njimi posvetuje, kakih sredstev bi se bilo posluževati in po kakih poti jih ubrati, da bi se izdatki državne vlade znižali na najmanjšo svoto. Predsednik Hoover in z njim zakladniški tajnik Mellon sta namreč vznemirjena vsled stalnega padanja dohodkov, kar je posledica pred vsem letošnjega znižanja osebnih davkov. Domneva se namreč, da predvideni dohodki niso bili v pravi višini proračunjen in zato se bojijo, da bo nastal v proračunu primanjkljaj. Da se proračun uravnoteži, namerava dati vlada parlamentu navodila, naj vse izdatke, ki jim bodo predloženi, reducirajo na najmanjšo svoto, ki je mogoča.

Iz sovjetske Rusije. Celo v okolici Moskve so se pojavili kmečki upori in so branili kmetje z orožjem zaprte cerkve. Posebno resno je stanje proti sovjetem na Kavkazu in v Srednji Aziji, kjer so napovedali domačini vladi krvavo vojno. Ti vznemirljivi pojavi so prisilili vlado na umik. Vlada je začela izrečno prepevedovati cerkve zapirati »brez soglasja večine kmeškega prebivalstva vsake vasi«. Nadalje je odrejeno od vladne strani, naj se takoj vrne kufakom (večjim posestnikom) zaplenjena živina, hiše, orodje itd. Vsi kmetje, tudi oni, ki so za skupno gospodarstvo, lahko prodajajo neovirano na trgu svoje pridelke, ne da bi se držali cen, kot jih je predpisala oblast. Drugi so mnenja, da je izdal Stalin radi tega te pomirjevalne odredbe, ker se boji, da bi se ponesrečila žetev in nastopil glad. Diktator se hoče prikupiti kmetom, katere je izzval z nepremišljeno naredbo skupnega gospodarstva.

Kitajski grozi nova državljanska vojna, ker se je proglasila severna Kitajska za neodvisno.

Mohamedanizem.

Največje zlo mohamedanizma je — mnogoženstvo. Mohamed ni maral nikdar načeti vprašanja mnogoženstva, niti ni skušal to zlo na kak način omejiti. Samo ena žena se priporoča le o nemu mohamedancu, ki je siromak, bogatin lahko vzame drage volje kolikor hoče žen ali suženj. Tudi pri veljavni zakonih je ločitev iz malenkostnih vzrokov dovoljena. Zakonsko nezvestoba kaznuje mohamedanizem na ženi s smrtno kaznijo; pri možu je pa to nekaj samoobsebi umevnega. Mohamedova vera prepušča starše nečistosti, deo peha v pogibelj. Vse ono veliko in plemenito, ki je združeno z družinskim življenjem, manjka muslimanom. Mohamedanizem je potisnil Azijo za stoletja nazaj.

Z naslavo, katero priporoča Mohamed, je v ozki zvezi omalovaževanje in grozovitost. Od tod tudi strašna vladovladnost mohamedanskih vladarjev, od tod brezmiselnost klanje na tisoče žrtev, radi tega je tudi zgodovina mohamedanizma pisana s potoki krvi in radi tega sta kuga ter lakota pokosili narode, ki so se oprijeli Mohamedovih nauk.

Stremljenje za prelivanjem krvi je pospeševalo zapoved svete vojne. Kako čisto drugače kakor so se vršila spreobrnjenja po ponižnih apostolih, ki so izvojevali svet stvari zmago s svojo lastno krvjo in ne s krvjo nasprotnikov, kakor je to izpeljal Mohamed s svojimi učenci. Prerok Mohamed sam je dal zapoved: »Kakor hitro so minuli sveti meseci, borite se proti malikovalcem, kjer koli jih najdete! Ujamite jih, oblegajte jih, prežite na nje! Ako se pa spreobrnejo, se držijo molitve in delijo miloščino, potem jih pustite; Bog odpusti rad in je usmiljen!« Judje in kristjani so v očeh mohamedancev isto

kakor malikovalci. Mohamedanizem se je širil s potoki krvi.

Med solnčne strani Mohamedove vere spadajo zapovedi glede ravnanja s sužnji in molitvine. Mohamedancu bi naj bil suženj član družine. Kdor tepe sužnja brez vzroka, mu mora podariti svobodo. Kdor ga muči, ne bo videl raja. Kljub tej zapovedi se je ohranilo suženjstvo po mohamedanskih pokrajinah do danes. »Molitev«, pravi kalif Omar, »pripelje človeka nekako napol k Bogu, post do vrat božje palače, miloščina mu pribori vstop.« Na koncu meseca »ramadan« mora podariti vsak mohamedanec 5 funtov živila za reveže dotičnega kraja. Nobeden musliman ne more napraviti oporoke, da bi v njej prezrl siromake.

Čudno je, kako naglo se je širila Mohamedova vera. Tekom enega človeškega rodu si je osvojil mohamedanizem večje dele sveta, nego jih je obsegalo rimsko cesarstvo. Grško in perzijsko kraljestvo sta bili izmučeni radi dolgotrajnih vojn, prebivalci izmzgani in ogorčeni rad previsokih davkov. Nova Mohamedova vera je bila priprava, lahko umljiva, ni zahtevala nobenega samozatajevanja in je dovoljevala človeškim strastem prosto pot. Utrujenim in zlomljenim narodom starih kraljestev se je približala neizrabljena naravna sila nadarjenega arabskega plemena. Veliko navdušenje se je polastilo sinov puščave. »Ako vam Bog pomaga«, učil koran (mohamedansko sv. pismo), »kdo vas more premagati? 20 junakov iz naše sredine bo podjarmilo 200 nevernikov, 100 jih bo pognalo 1000

v beg. Meč je ključ do nebes in pekla. Ako preliješ eno kapljo krvi na bojišču, prebiješ eno noč pod orožjem, to ti bo veliko višje zaračunano, nego bi se postil in molil dva meseca. Kdor pade v bitki, temu so odpušteni grehi in nje gove rane se bodo bliščale na sodni dan.«

K vsemu temu pa se je še pridružil nauk, da je vsakemu določena že vnaprej sreča ali nesreča v življenju ali smrti, veri ali neveri, v zveličanju ali pogubljenju.

»Brez volje božje«, učil koran, »ne more umreti nobeden človek in sicer točno po knjigi.«

Navdušenje za mohamedanizem je pripomagal k zmagi, neprestano zmagovalstvo je podžigalo zaupanje; upanje na plen je bodrilo na vojno. Mohamedanci se niso borili samo za Boga, ampak za vse, kar je prijalo srcu Arabca, za: slavo, plen in izredne doživljaje.

★

Katoličani celega sveta s papežem na čelu so začeli ugovarjati nečuvnemu nasilju v Rusiji. Zbira se nekaka križarska vojna napram brezbožstvu v Rusiji. Na Jožefovo je daroval sv. Oče za preganjane kristjane v Rusiji sveto daritev, za katero je vladalo v Rimu ogromno zanimanje. Med papeževoma so peli duhovniki in gojenci slovanskih cerkvenih zavodov v Rimu v staroslovanskem jeziku. Za časa cerkvenih svečanosti so bili v cerkvi sv. Petra izpostavljeni najsvetejši ostanki: prt sv. Veronike, les od križa in sušilica, s katero je bil Kristus preboden.

Zadnji čas!

Morda ste pozabili, da je »Slovenski Gospodar« objavil ob novem letu, da zagotovi vsem svojim celoletnim naročnikom v slučaju, da jih zadene nesreča in jim pogori njihov dom, podpore 1000 Din. Če niste še celotni naročnik »Slovenskega Gospodarja«, še je čas, hitite, da boste deležni te pravice!

Morda niste brali, da je »Slovenski Gospodar« objavil: to pravico imajo le samo oni celoletni naročniki, ki bodo vsaj do 31. marca 1930 imeli vplačano celoletno naročnino. Ako sploh še niste naročeni, ako imate samo nekaj plačane naročnine, ne pa do konca leta 1930, vplačajte vsaj do dne 31. marca celotno naročnino ali doplačilo. Še je čas, pa zadnji čas, zato hitite!

Morda ne veste, da je od novega leta dosedaj pogorelo že precej kmetijskih domov. Imeli smo dva slučaja, da naročnina ni bila celoletno poravnana, več slučajev pa, da sploh ni bila poravnana. Seveda taki niso mogli dobiti podpore, ker se pogodba glasi samo za celoletne naročnike. Pogoje za dosego podpore smo objavili v božični številki »Slovenskega Gospodarja« leta 1929.

Celoletna naročnina »Slov. Gospodarja« znaša 32 Din. Položnice dobite na vsaki pošti. Novi naročniki, napišite na sredino položnice besedo: nov.

Hitite! Do 31. marca je še čas!

Vsaka kmetijska hiša bodi zavarovana za 1000 Din od »Slov. Gospodarja«.

Hitite!

Zato naročajte celoletno »Slovenskega Gospodarja« in sicer vsaj do dne 31. t. m., da boste mogli v slučaju nesreče zahtevati podporo.

Nesreča nikdar ne počiva, nihče ne ve, koga in kdaj ga zadene. Kdor je torej sam celoleten naročnik »Slovenskega Gospodarja«, pa ve za svojega sosedo, prijatelja ali znanca, da še ni, naj mu stori to dobroto, pa ga opozori na to, da je sicer še čas, pa že zadnji čas, samo še do dne 31. marca 1930, ako hoče biti kot celoleten naročnik zavarovan za slučaj požara.

Kdor bo zamudil, bo sam kriv! Vemo, da bodo pozneje mnogi prihajali in bodo v svoji nesreči hoteli dobiti podporo »Slovenskega Gospodarja«, a povedati moramo ponovno, da imamo pogodbo, glasom katere ne moremo in ne smemo dati podpore razven celoletnim naročnikom. Kdor pa je vplačal do 31. marca 1930 celoletno naročnino, ima od dneva celotnega vplačila zagotovilo »Slovenskega Gospodarja«, da se mu bode v slučaju nesreče podpora dejansko izplačala. (Glej pravilnik v božični številki.)